

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติปกป้องและคุ้มครองช้างไทย

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการปกป้องและคุ้มครองช้างไทย

เหตุผล

ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ด้านช้างเลี้ยงในประเทศไทยกำลังวิกฤติในขณะที่การนำช้างมาเลี้ยงหรือการเพาะพันธุ์ช้างในเชิงพาณิชย์โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ช้างอย่างยั่งยืนและการฝึกช้างที่ทรมาณการแยกลูกช้างออกมาฝึกอย่างทรมาณรวมทั้งการใช้วิธีการที่ทารุณเพื่อให้ช้างแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมของการฝึกช้างเพื่อให้ช้างแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมตามธรรมชาติรวมทั้งสภาพแวดล้อมที่อยู่ของช้างที่ไม่เหมาะสมภาวะความหวียวโยการใช้แรงงานหนักและการขาดอิสรภาพตามพฤติกรรมธรรมชาตินำมาซึ่งความทรมาณของช้างไทยนอกจากนี้ยังมีการส่งออกช้างออกนอกราชอาณาจักรเป็นเพียงสินค้าอันเป็นการละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์หรือไซเตส (CITES) ประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาดังกล่าว จึงควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองปกป้องช้างไทยไม่ให้เกิดการทารุณกรรมและไม่ให้เกิดการทารุณกรรมช้างไทย การลักลอบค้าชิ้นส่วนของช้างประกอบกับพระราชบัญญัติสำหรับรักษาช้างป่า พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้

“ช่าง” หมายความว่า ช่างที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้ช่างได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้ช่างนั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้ช่างพิการ ช่างเจ็บป่วย ช่างชราหรือช่างที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้ช่างประกอบกามกิจ ใช้ช่างทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่ช่างนั้นเจ็บป่วย ชรา หรืออ่อนอายุ

“การจัดสวัสดิภาพช่าง” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้ช่างมีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอและมีอิสระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ

“การเพาะพันธุ์ช่าง” หมายความว่า ขยายพันธุ์สัตว์ช่างที่นำมาเลี้ยงโดยวิธีผสมพันธุ์ และให้หมายความรวมถึงขยายพันธุ์ช่างด้วยวิธีผสมเทียม ย้ายฝากตัวอ่อนหรือโดยวิธีการอื่นใดซึ่งมีวัตถุประสงค์ใน การเพิ่มจำนวนช่างดังกล่าว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการช่างไทยแห่งชาติ” หมายความว่า คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

“สมัชชาช่างแห่งชาติ” หมายความว่า สมัชชาช่างแห่งชาติ หมายความว่า ถึงกระบวนการที่ให้ผู้ที่เลี้ยงช่างเจ้าของช่าง องค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรภาคประชาชน องค์กรไม่แสวงผลกำไรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับปกป้องและจัดสภาพช่าง รวมทั้งหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้มาร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเรียนรู้กันอย่างสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาธารณะ ที่เสนอต่อคณะกรรมการช่างไทย เพื่อการปกป้องและจัดสวัสดิภาพแก่ช่างไทยอย่างบูรณาการ โดยจัดให้มีสมัชชาช่างในสองประเภทคือ สมัชชาช่างเฉพาะพื้นที่ และสมัชชาเฉพาะประเด็น

“ซากของช่าง” หมายความว่า ชิ้นส่วนใดๆ ของช่างรวมถึงงา ขน หนัง เส้นขน เล็บ ฟัน กราม ลูกตา ขากรรไกร น้ำมันช่างตมมัน (กัวเมาะ) ไช

“การค้าซากของช่างหรือผลิตภัณฑ์จากช่าง” หมายความว่า ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และหมายความถึงมีหรือแสดงไว้เพื่อการประกาศหรือโฆษณา หรือนำเสนอ ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ หรือสื่อใดๆ เพื่อการค้าด้วย

“ผู้ครอบครองช่าง” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของช่างตามทะเบียน

“ปางช่าง” หมายความว่า สถานที่เลี้ยงช่าง

“การประกอบกิจการช่าง” หมายความว่า การประกอบกิจการเกี่ยวกับช่างเพื่อการท่องเที่ยว การแสดง หรือการประกอบกิจการใดๆ เพื่อแสวงหาประโยชน์จากช่าง

“ความรู้อาชีพช่าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนความรู้อาชีพช่างตามพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องหมายประจำช่างของช่าง” หมายความว่า สิ่งหรือเครื่องหมายซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้ที่ช่างของช่าง หรือเครื่องหมายอื่นใดที่อธิบดีประกาศกำหนด

“บัตรประจำตัวช่าง” หมายความว่า เอกสารราชการที่นายทะเบียนออกให้แก่เจ้าของช่างเพื่อแสดงลักษณะสำคัญที่บ่งชี้ความเป็นตัวช่าง

“ปางช่างที่เป็นมิตรกับช่าง” หมายความว่า ปางช่างที่ไม่มีการจัดการแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมตามธรรมชาติของช่างการบริการให้ช่างรวมทั้งการฝึกลูกช่างเพื่อให้ทำการแสดงยังรวมถึงปางช่างที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมพฤติกรรมตามธรรมชาติของช่างเท่านั้น

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นหรือออกกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในกิจจานุเบกษาแล้วให้บังคับใช้ได้

หมวด ๑

การป้องกันการทารุณกรรมช่าง

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกช่างเป็นสัตว์พาหนะตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ และการทำร้ายร่างกายช่างไม่ว่ากรณีใด ให้ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทารุณกรรมช่าง เช่น ทบตี ใช้ตะขอสับ หรือบังคับให้ช่างทำตามคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดที่ขัดต่อพฤติกรรม การงดให้อาหารช่างที่เป็นการลงโทษ เว้นแต่ช่างเป็นอันตรายต่อชีวิต

มาตรา ๘ การกระทำต่อไปนี้ให้ถือเป็นการทารุณกรรม

- (๑) การแยกลูกช่างก่อนอายุ ๑๐ ปี มาทำการฝึก
- (๒) การบังคับช่างให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อความบันเทิง หรือการแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมของช่าง
- (๓) การปล่อยปะละเลยไม่ดูแลช่าง

- (๔) การนำช่างมาเดินบนทางหรือสถานที่สาธารณะเพื่อเร่ขายของ
- (๕) การล่ามโซ่ช่างเป็นเวลานานหรือการขังช่างไว้ในสถานที่คับแคบ
- (๖) การซื้อช่างหรือนั่งช่างตามสถานที่ท่องเที่ยว
- (๗) การใช้วัสดุที่เป็นของแหลม ที่ใช้สับ เฉาะ เจาะหรือวัสดุของแข็งที่ใช้ทุบตี
- (๘) การใช้อุปกรณ์ฟ้าสำหรับช็อตช่าง เช่น กระจบองไฟฟ้า แล่ไฟฟ้า
- (๙) การปล่อยให้ช่างอดอาหาร น้ำ หรือปล่อยให้ช่างเจ็บป่วย
- (๑๐) การใช้งานช่างติดต่อกันเวลานานโดยที่ช่างไม่มีเวลาพักผ่อนที่เหมาะสมตามธรรมชาติ
- (๑๑) การบังคับผสมพันธู์ที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

หมวด ๒

การจัดสวัสดิภาพช่าง

มาตรา ๙ ผู้ครอบครองช่าง ปางช่าง หรือผู้ประกอบการช่าง ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่ช่างให้เหมาะสม โดยครอบคลุมถึงหลักอิสรภาพห้าประการ

มาตรา ๑๐ เจ้าของสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือครอบครองช่าง ต้องจัดให้มีอาหารและน้ำดื่มที่เพียงพอต่อช่าง และอาหารที่มีความหลากหลายตามโภชนาการที่ช่างควรได้รับ

มาตรา ๑๑ ผู้ประกอบการช่างและผู้ครอบครองช่างต้องจัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับธรรมชาติ ไม่ล่ามช่างเป็นเวลานานและใช้โซ่ที่สั้นเกินไป

มาตรา ๑๒ ผู้ประกอบการช่างและผู้ครอบครองช่างต้องจัดให้มีมาตรการการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การตรวจสุขภาพช่าง รวมทั้งการเข้าถึงการดูแลสุขภาพของสัตว์แพทย์ในกรณีช่างเจ็บป่วยเป็นประจำทุกปี โดยให้บันทึกข้อมูลผลการตรวจสุขภาพ

มาตรา ๑๓ ผู้ประกอบการช่างและผู้ครอบครองช่างต้องจัดให้ช่างมีอิสระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ

มาตรา ๑๔ ผู้ประกอบการช่างและผู้ครอบครองช่างต้องจัดให้ช่างมีอิสระในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ สามารถปฏิสัมพันธ์ระหว่างช่างด้วยกันได้

มาตรา ๑๕ กรณีช้างที่มีอาการป่วยรุนแรง ช้างปลดระวาง หรือช้างที่ถูกวินิจฉัยว่าไม่สามารถทำงานได้ ผู้ประกอบกิจการช้างและผู้ครอบครองช้างต้องดูแลอย่างเหมาะสมตามหลักการทางสัตวแพทย์

หมวด ๓

คณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติ

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “คณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติ” หรือที่เรียกว่า กชช. ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๘ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครอง หรือ จัดสวัสดิภาพช้าง สำหรับสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการเกี่ยวกับช้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด
- (๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๒ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครอง หรือ จัดสวัสดิภาพช้าง สำหรับสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการเกี่ยวกับช้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด
- (๖) ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบวาระตามวรรคหนึ่งแล้ว หากยังมิได้มีการคัดเลือกกรรมการตามมาตรา ๑๗ (๔) (๕) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งเข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งและให้ผู้นั้นได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งคนดำรงตำแหน่งแทนเว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะ

เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันรัฐมนตรีจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้และในการนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๘ วรรค ๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับรองแผน ยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพช้าง รวมไปถึงการอนุรักษ์ช้างอย่างยั่งยืน ตามที่สมัชชาเสนอ เพื่อประโยชน์ต่อการคุ้มครองสวัสดิภาพช้างและการป้องกันการทารุณกรรมช้างไทยโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์สายพันธุ์ที่ยั่งยืนอันเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญของประเทศไทย ตลอดจนให้คำแนะนำการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) ประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติตามนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย
- (๕) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและปกป้องช้างไทยต่อคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของสมัชชา
- (๖) กำกับ ดูแลและเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประกาศ ระเบียบและคำสั่งที่จำเป็น เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการปกป้องช้างอย่างสมบูรณ์
- (๗) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ช้างของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง
- (๘) เร่งรัด อำนาจการดำเนินงานติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี
- (๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการช้างไทยแห่งชาติ

(๑๐) ดำเนินการจัดให้มีสมาชิกและสนับสนุนการจัดสมาชิกเฉพาะพื้นที่และสมาชิกเฉพาะประเด็น เจ็อนไข
และหลักเกณฑ์ที่มาและจำนวนของสมาชิกเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่
คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้
รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่
ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า
คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการช่างไทยแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ เอกชน และบุคคลอื่น
เข้าชี้แจง หรือส่งเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องของการเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือ
คำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควรและอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือบุคคล
นั้นมาพิจารณาหรือในกรณีที่มีเหตุการณ์ที่กระทบต่อช่าง และให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

หมวด ๔

สมาชิกช่างไทยแห่งชาติ

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการช่างไทยแห่งชาติแต่งตั้งอนุกรรมการด้านต่างๆ และจัดให้มีสมาชิกช่างไทย
แห่งชาติซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเฉพาะประเด็น โดยให้มีสัดส่วนจากผู้ประกอบกิจการช่างผู้ครอบครองช่างและ
ตัวแทนภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นจำนวนสัดส่วนหนึ่งในสี่ องค์กรภาคประชาสังคมซึ่งเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครองหรือจัดสวัสดิภาพช่าง สำหรับ
สมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการเกี่ยวกับช่าง จำนวนสองในสี่ ภาควิชาการ ผู้เชี่ยวชาญประเด็นที่เกี่ยวข้องกับช่าง
และเจ้าหน้าที่รัฐหนึ่งในสี่ และจัดให้มีสมาชิกเฉพาะพื้นที่

ให้คณะกรรมการช่างไทยแห่งชาติแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อจัดให้มีสมาชิกช่างไทยแห่งชาติซึ่งประกอบด้วย
สมาชิกเฉพาะประเด็น โดยให้มีสัดส่วนจากผู้ประกอบกิจการช่างผู้ครอบครองช่างและตัวแทนภาคประชาชนใน
พื้นที่นั้นจำนวนสัดส่วนหนึ่งในสี่ องค์กรภาคประชาสังคมซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญและมี

ประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครองหรือจัดสวัสดิภาพช้าง สำหรับสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการเกี่ยวกับช้าง จำนวนสองในสี่ ภาควิชาการ ผู้เชี่ยวชาญประเด็นที่เกี่ยวข้องกับช้าง และเจ้าหน้าที่รัฐหนึ่งในสี่

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการกลั่นกรองประเด็นสมัชชาและอนุกรรมการด้านการปกป้องและจัดสวัสดิภาพภาพช้าง

มาตรา ๒๔ ให้สมัชชาช้างไทยแห่งชาติมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำรายงานสถานการณ์ช้างประจำปี เพื่อนำเสนอไปยังคณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติ
- (๒) ศึกษารวบรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมช้างการละเลยไม่จัดสวัสดิภาพที่เหมาะสมกับช้างและประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้แก่คณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติ
- (๓) เสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมช้าง การจัดสวัสดิภาพและปัญหาอื่นๆ ที่เกิดจากช้างหรือเกี่ยวข้องกับช้างเพื่อให้คณะกรรมการช้างไทยพิจารณาเป็นนโยบายหรือกฎหมายเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) เชิญผู้แทนส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐและบุคคลเข้าร่วมดำเนินการสมัชชาช้างไทยแห่งชาติ ให้ข้อมูล รวมทั้งเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการตรวจสอบแก้ไขปัญหา
- (๕) ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๕ กรอบการทำงานของสมัชชาช้างแห่งชาติ การดำเนินการของสมัชชาช้างไทยแห่งชาติอยู่ใต้หลักการและเจตนาของกฎหมายฉบับนี้ โดยยึดหลักการอยู่ร่วมกันของชุมชนกับช้าง กระบวนการ การมีส่วนร่วม การคำนึงถึงสวัสดิภาพที่ดีช้างเลี้ยงและการไม่ทำให้เกิดการทุกข์ทรมานแก่ช้างเลี้ยง และยึดหลักความเป็นสากลกฎหมายระหว่างประเทศและอนุสนธิสัญญาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับช้าง

มาตรา ๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการช้างแห่งชาติชุดแรก และให้มีคณะกรรมการสมัชชาช้างไทยแห่งชาติตามมาตรา ๒๔

หมวด ๕

กองทุนช้างไทย

มาตรา ๒๗ จัดให้มีกองทุนที่เรียกว่า “กองทุนช้างไทย” ขึ้น และมีคณะกรรมการบริหารกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๒๘ ที่มาของเงินกองทุนช้างไทย

(๑) เงินอุดหนุนประจำปีงบประมาณจากรัฐบาล

(๒) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์ระหว่างประเทศสนับสนุน ทั้งในรูปแบบการระดมทุน การบริจาค

(๓) เงินจำนวนรายได้จากการภาษีที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(๔) ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ เงินที่เกิดจากการลงทะเบียนแรกเกิด ช่าง การจดทะเบียนปางช้างหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับช้างหรือเงินค่าปรับจากการเปรียบเทียบและตามคำพิพากษาของศาลเป็นจำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบห้าของเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๕) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

(๖) เงินอื่นๆที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้ให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังเก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน ของกองทุนช้างไทย และดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนช้างไทยตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนงบประมาณปางช้างที่เป็นมิตรกับช้าง เช่น ปางช้างที่ไม่มีการขี่ช้าง การแสดงโชว์ช้างที่ขัดกับพฤติกรรมตามธรรมชาติของช้าง ปางช้างที่มีการจัดสวัสดิภาพแก่ช้างตามหลักอิสระห้าประการ

(๒) สนับสนุนการดูแลช้างของกลางหรือช้างที่เจ้าของได้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (กรณีช้างเลี้ยง)

(๓) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้เกิดการคุ้มครองและปกป้องสวัสดิภาพช้างไทย

(๔) การเยียวยาผู้เสียหายจากกรณีช้างสร้างความเสียหายแก่ชีวิตหรือทรัพย์สิน

(๕) ใช้เป็นงบประมาณสำหรับสนับสนุนการจัดสมัชชาช้างแห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรือการจัดการสวัสดิภาพช้างในพื้นที่

(๖) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนช้างไทย

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการกองทุนขึ้นชุดหนึ่งโดยเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนช้างไทย” โดยให้ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้ทรงคุณอีกไม่เกินห้าท่าน โดยมีคณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติเป็นผู้แต่งตั้ง

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข ระเบียบและวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามกิจการที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๙

(๒) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และวิธีดำเนินงานของวาระระเบียบการรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุนและ ผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๓๐และมาตรา ๓๒ ตลอดจนวิธีการประสานงาน ระหว่างคณะกรรมการกองทุน กรมบัญชีกลางและผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๓๑

(๓) กำหนดอัตราส่วนและหลักเกณฑ์สำหรับการหักเงินค่าบริการและค่าปรับส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๐

(๔) จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการช่างไทยแห่งชาติตามที่คณะกรรมการช่างไทยกำหนด

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การกำหนดระเบียบตาม (๒) (๓) หรือ (๔) และการกำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) ของคณะกรรมการกองทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการช่างไทย คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาและปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓๒ ให้อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เป็นผู้จัดการกองทุน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

หมวด ๖

การเพาะพันธุ์ช่าง

มาตรา ๓๓ ผู้ใดจะทำการเพาะพันธุ์ช่างให้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ ให้ขอใบอนุญาตจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ และห้ามมิให้การเพาะพันธุ์ดังกล่าว เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของการใช้เพื่อการแสดง การส่งออกหรือการผสมพันธุ์ในเชิงพาณิชย์อื่นๆ การขายหรือส่งออกน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ เอ็มบริโอช้าง หรือเซลล์ไข่ช้างในกรณีเพาะพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์ วิจัย ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมปศุสัตว์

การอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงจำนวนประชากรช้าง ความเหมาะสมในด้านการจัดที่อยู่อาศัยและดูแลเอาใจใส่ตัวอย่างพันธุ์ที่มีอยู่ขณะขออนุญาต และความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของช้างเป็นสำคัญ

หมวด ๗

การส่งออกช้าง การครอบครองซากของช้างและผลิตภัณฑ์จากช้าง

มาตรา ๓๔ การอนุญาตให้ส่งออกช้าง ซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์ช้างให้กระทำได้เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อการคุ้มครองช้างการอนุรักษ์ช้างที่กระทำโดยทางราชการเท่านั้นทั้งนี้การส่งออกช้างในเหตุผลดังกล่าวต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของช้าง การส่งออกช้างเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่สามารถทำได้ การอนุญาตผู้ใดซึ่งมิใช่ราชการหรือรัฐบาลส่งออกช้าง ซากของช้าง หรือผลิตภัณฑ์ช้างให้ถือว่ามีความผิด

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกช้าง ซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์ช้างออกนอกราชอาณาจักร เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยว การแสดงความบันเทิง รวมถึงการไม่อนุญาตให้ส่งออกเพื่อการจัดนิทรรศการชั่วคราว จัดการแสดง นิทรรศการเพื่อการเผยแพร่ เป็นการชั่วคราวหรือการค้าใดๆ

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ซากของช้างและผลิตภัณฑ์ช้าง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าชิ้นส่วนใดๆ ของช้าง และหมายความถึงมีหรือแสดงไว้เพื่อการประกาศหรือโฆษณาหรือนำเสนอ ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ หรือสื่อใดๆ เพื่อการค้าด้วย

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองซากของช้าง อวัยวะ ชิ้นส่วนและผลิตภัณฑ์ช้างเว้นแต่จะมีก่อนที่พระราชบัญญัตินี้จะประกาศใช้ ประกอบใช้ตามลักษณะหรือขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๘ ผู้ใดที่ครอบครองซากหรือผลิตภัณฑ์ช้างก่อนพระราชบัญญัตินี้จะบังคับใช้ ให้ผู้ครอบครองแจ้งการครอบครอง ให้ผู้ครอบครองซึ่งซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์จากช้าง ต้องแจ้งการครอบครองต่อนายทะเบียนเพื่อทำเครื่องหมายประจำซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์จากช้าง ภายใน ๑๘๐ วันหลังจากพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ โดยระเบียบและเงื่อนไขเป็นไปตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด

ภายหลังจากได้รับแจ้งการครอบครอง ให้นายทะเบียนออกเอกสารการครอบครองซากของช้าง และผลิตภัณฑ์จากช้างให้แก่ผู้แจ้งการครอบครองไว้เป็นหลักฐาน และทำเครื่องหมายประจำ ซากของช้างและผลิตภัณฑ์ช้างแล้วแต่กรณี ให้เจ้าของซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์ช้างรับผิดชอบราคาในการจัดหาเครื่องหมายประจำซากของช้างและค่าใช้จ่ายในการทำเครื่องหมายประจำซากของช้างหรือผลิตภัณฑ์ช้างนั้น

ในกรณีที่ตรวจพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยในภายหลังจากที่ได้รับแจ้งการครอบครองว่าซากของช้าง และผลิตภัณฑ์ช้างได้มาโดยไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ผู้ครอบครอง นำเอกสารหรือหลักฐานมาพิสูจน์ได้

เหตุอันควรสงสัยและการนำเอกสารหรือหลักฐานมาพิสูจน์ตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ซากของช้าง และผลิตภัณฑ์ช้าง ในความครอบครองเป็นซากของช้างและผลิตภัณฑ์ช้าง ที่ได้มาอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ให้ซากของช้างและผลิตภัณฑ์ช้างนั้น

ตกเป็นของแผ่นดิน และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบซากของช้างและผลิตภัณฑ์ช้างให้แก่กรมปศุสัตว์ภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียน

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคห้า ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ครอบครองซากของช้างและผลิตภัณฑ์จากช้างตามมาตรา ๓๘ โอนการครอบครองเปลี่ยนแปลงสถานที่ครอบครอง แปรสภาพ หรือเปลี่ยนรูปร่างซากของช้างและผลิตภัณฑ์จากช้าง เว้นแต่เป็นการถ่ายโอนทางมรดก

หมวด ๘

การแจ้งและการขึ้นทะเบียน

ส่วนที่ ๑

การแจ้งและการขึ้นทะเบียนช้างและการแจ้งตาย

มาตรา ๔๐ การขึ้นทะเบียนช้างเมื่อช้างตกหลูกให้เจ้าของช้างแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ช้างเกิดแก่นายทะเบียน เพื่อจัดทำบัตรประจำตัวช้าง

มาตรา ๔๑ การขึ้นทะเบียนช้างให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) เจ้าหน้าที่ทำสิ่งหรือเครื่องหมายไว้ที่ตัวช้าง
- (๒) จัดทำบัตรประจำตัวช้างซึ่งประกอบด้วย
 - (ก) รูปถ่ายที่ระบุความสูงและขนาดรอบด้านของช้าง
 - (ข) สิ่งหรือเครื่องหมายที่ตัวช้าง
 - (ค) ตำแหน่งใดๆ ที่มีติดอยู่ตัวช้างทั้งที่เกิดโดยธรรมชาติหรือโดยมนุษย์ทำขึ้น
 - (ง) รหัสพันธุกรรมของช้าง (ดีเอ็นเอ)
- (๓) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่นให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๒ ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ ให้มีอายุสองปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนั้นถ้าผู้รับอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเสียก่อน ที่ใบอนุญาตสิ้นอายุสามเดือน เมื่อได้ยื่นคำขอและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๓ ผู้ใดครอบครองช้างหรือถือตัวรูปพรรณช้างก่อนมีพระราชบัญญัตินี้ให้มาแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ กรณีเมื่อมีช้างตายให้ผู้ครอบครองช้างหรือความจำแจ้งการตายต่อนายทะเบียนภายใน ๒๔ ชั่วโมง เมื่อได้รับแจ้งแล้วให้สัตวแพทย์เข้าตรวจพิสูจน์สาเหตุการตายและแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อจัดบันทึกข้อมูลลงในบัตรประจำตัวช้าง และให้เจ้าหน้าที่ยึดบัตรประจำตัวช้างไว้และออกใบรับรองการตายของช้างแก่ผู้ครอบครองช้าง หลังจากนั้น ให้สัตวแพทย์มีคำสั่งให้เจ้าของช้างจัดการฝังกลบหรือเผาทำลายซากช้างโดยต้องไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและโรคระบาดต่อประชาชนบริเวณใกล้เคียง

มาตรา ๔๕ ห้ามการปล่อยช้างคืนสู่ธรรมชาติ เว้นแต่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ส่วนที่ ๒

การขออนุญาต การออกใบอนุญาตประกอบกิจการช้างและหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๔๖ ผู้ใดจะประกอบกิจการช้าง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อผู้อนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ผู้ได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการช้าง ต้องแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ตั้งของผู้ได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการช้าง

มาตรา ๔๘ การประกอบกิจการช้างให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด และผู้ใดประกอบกิจการช้างอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายพร้อมแจ้งข้อมูล ดังนี้

(๑) แผนจำนวนประชากรช้างในครอบครองและความจำที่ใช้ในการประกอบกิจการช้างและจำนวนความจำที่ได้รับใบอนุญาต

(๒) แผนจำนวนลูกจ้าง พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ใช้ในการประกอบกิจการช้าง

(๓) วัตถุประสงค์การใช้งานช้างและแผนการใช้งานช้าง

(๔) แผนในการจัดสถานที่ดูแลช้าง ระบบการดูแลช้างและสวัสดิภาพสำหรับช้าง

(๕) สถานที่ตั้งให้ผู้ประกอบกิจการ

(๖) จำนวนงบประมาณในการลงทุนและแผนการจัดการงบประมาณภายในสถานประกอบการที่ได้ยื่นจดทะเบียน

(๗) ประกันภัยสำหรับผู้มาใช้บริการ พนักงาน ภายในสถานประกอบการ

(๘) แผนการจ้างงานความรู้อ่างที่รับใบอนุญาต

ในกรณีสถานประกอบการที่ประกอบกิจการข้างก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับข้างต่ออธิบดีภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๙ ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๘ ให้มีอายุ ๓ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนั้น ถ้าผู้รับอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อนที่ใบอนุญาตจะสิ้นอายุสามเดือน เมื่อได้ยื่นคำขอและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตพร้อมกับการยื่นคำขอแล้ว ให้ประกอบกิจการต่อไปได้ จนกว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๔๘ หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๔๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนได้ เมื่อผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตร้องขอ

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๑ การเปลี่ยนแปลงชื่อในใบอนุญาตประกอบกิจการข้างที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตและการย้ายสถานที่ประกอบกิจการข้างไปตั้ง ณ ที่อื่นนอกจากที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการเสมือนขอรับใบอนุญาตใหม่

มาตรา ๕๒ ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตประกอบกิจการข้างให้แก่ บุคคลอื่น ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อนุญาตและให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย และทายาทหรือผู้ที่ได้รับความยินยอมจากทายาทแสดงความจำนงต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตายเพื่อขอประกอบกิจการข้างที่ผู้ตายได้รับอนุญาตนั้นต่อไป ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เป็นไปตาม ที่อธิบดีประกาศกำหนด

เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอนุญาตแล้ว ให้ผู้แสดงความจำนงนั้นประกอบกิจการข้างต่อไปได้ จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย

มาตรา ๕๔ ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะเลิกประกอบกิจการข้าง ต้องแจ้งเป็นหนังสือและจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับข้างส่งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตจะสั่งให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเลิกกิจการก็ได้

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๙ ชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาต และยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบ การชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๖ การเปลี่ยนแปลงชื่อในใบอนุญาตประกอบกิจการช่างที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา ๕๗ การย้ายสถานที่ประกอบกิจการช่างไปตั้ง ณ ที่อื่นนอกจากที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการเสมือนขอรับใบอนุญาตใหม่

มาตรา ๕๘ ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตประกอบกิจการช่างให้แก่บุคคลอื่นให้ผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อนุญาตและให้กระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย และทายาทหรือผู้ที่ได้รับความยินยอมจากทายาทแสดงความจำนงต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตายเพื่อขอประกอบกิจการช่างที่ผู้ตายได้รับอนุญาตนั้นต่อไป ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เป็นไปตาม ที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๐ ผู้ใดทำนิติกรรม หรือโอนกรรมสิทธิ์ช่างให้แก่ผู้อื่นจะกระทำมิได้

มาตรา ๖๑ ผู้ใดจะนำช่างไปยังจังหวัดอื่น ต้องแจ้งต่อนายทะเบียน

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การขออนุญาต และการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓

ใบอนุญาตความรู้อ่าง

มาตรา ๖๒ ผู้ใดประสงค์ทำหน้าที่ความรู้อ่าง ซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับการดูแลช่าง ควบคุมช่าง ให้แจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อทำการขึ้นทะเบียน ขอรับใบอนุญาตประกอบอาชีพ

กรณีความรู้อ่างไม่ประสงค์จะทำอาชีพต่อไป ให้แจ้งยกเลิกต่อนายทะเบียน

ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และอนุญาตการประกอบอาชีพความรู้อ่าง

หมวด ๙

การใช้และเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๖๓ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบการข้างไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ ถึงมาตรา ๖๒ ตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลา ๔๕ วัน แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุลบล้างความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๔ อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตการประกอบกิจการช่างเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาต

(๑) ไม่ปฏิบัติตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งตามมาตรา ๖๔

(๒) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป หรือ

(๓) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตการประกอบกิจการช่างตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาตามที่อธิบดีเห็นสมควรแต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ แต่อธิบดีจะเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตการประกอบกิจการช่างก่อนครบกำหนดเวลาก็ได้เมื่อได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตการประกอบกิจการช่างฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๖๔ อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นได้

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๖๔ หรือให้เพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๖๕ ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งคำสั่งไปยังผู้รับอนุญาต

หนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตจัดทำรายงานชี้แจงส่งให้อธิบดีโดยเร็ว เพื่ออธิบดีจะสั่งการให้ผู้ได้รับอนุญาตจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับช่างนั้น

ถ้าไม่พบตัวผู้รับอนุญาต หรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผย ณ ประกอบกิจการช่าง และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่ ได้ปิดคำสั่ง

คำสั่งของผู้อนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นใดอีกด้วยก็ได้

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการช่าง ตามมาตรา ๖๕ หรือที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๖๖ ประกอบกิจการช่างนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการช่างหรือคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๘ ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้วจะขอรับใบอนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๖๙ คำสั่งของอธิบดีที่ได้สั่งตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ ผู้รับอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้น

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

หมวด ๑๐

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๗๐ ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นผู้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยสามารถแต่งตั้งพนักงานผู้ช่วยได้

มาตรา ๗๑ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัดช่าง ซากของช่าง หรือผลิตภัณฑ์ช่างที่เกี่ยวข้อง การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ข) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ค) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าช่างหรือซากของช่างที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ซ่อนหรืออยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น ประกอบกับต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ช่าง ซากของช่าง ผลิตภัณฑ์ช่าง หรือพยานหลักฐานนั้นจะถูกโยกย้าย ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(ง) เมื่อผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ และการจับนั้น มีหมายจับหรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมายตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้

(๒) สิ่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดหรือจอด เพื่อตรวจหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นยานพาหนะในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายจับเมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุอื่นที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การดำเนินการตาม (๑) ให้กระทำได้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตกหรือในเวลาทำการของสำนักงานหรือสถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ ก็ได้

ในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ บัตรประจำตัวตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ผู้รับอนุญาตและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๗๓ ของกลางเกี่ยวกับการกระทำผิดที่อยู่ในระหว่างคดี ให้อยู่ในความดูแลรักษาของพนักงานเจ้าหน้าที่ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เจ้าของช้าง ชากของช้าง หรือผลิตภัณฑ์ช้าง และผู้กระทำความผิด ชำระค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

หมวด ๑๑

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ ผู้ใดทรมานหรือทารุณช้าง ต้องระวางโทษจำคุกสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙-๑๖ ผู้ใดไม่จัดสวัสดิภาพให้แก่ช้างตามมาตราดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๗๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ ผู้ใดผสมพันธุ์ช้างโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ผู้ใดส่งออกช่างเพื่อวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ให้ระหว่างโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกินสามล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ผู้ใดซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือค้าชิ้นส่วนของช่างหรือผลิตภัณฑ์ช่าง หรือแสดงไว้เพื่อการประกาศหรือโฆษณาหรือนำเสนอ ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ หรือสื่อใดๆ เพื่อการค้า ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปี และปรับไม่เกินสามล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ขึ้นอยู่กับปริมาณและชาติที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๗๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ ผู้ใดครอบครองช่างซากของช่างมีไว้ในครอบครองซึ่งผลิตภัณฑ์จากช่าง ก่อนที่วันพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้แจ้งการครอบครองต่อนายทะเบียนมอบหมายภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อได้รับแจ้งการครอบครองตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ช่างซากของช่างหรือผลิตภัณฑ์ช่างที่บุคคลได้มาหรือมีไว้เนื่องจากการกระทำความผิดที่มีโทษถึงจำคุกในพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้น ต้องระวางโทษจำคุกสามปี และปรับไม่เกินสามล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๑ ความรู้ช่างที่ทำงานเกี่ยวข้องกับช่างที่ไม่มีใบอนุญาตให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่ห้าพันบาทบาทแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้มีการลงโทษผู้ประกอบการ ให้เปรียบเทียบปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๘๒ สถานประกอบการที่ปล่อยให้มีความรู้ช่างที่ไม่มีใบอนุญาตตามมาตราต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๓ ผู้ใดประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา คำสั่งพัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อม รับจำนำหรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งช่างซากของช่าง ผลิตภัณฑ์ช่าง อันได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ช่าง ซากของช่าง ผลิตภัณฑ์ช่าง ที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้วทุกกรณีตามพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในความดูแลรักษาของพนักงานเจ้าหน้าที่และจัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๗ ในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วยเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๘๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับระหว่าง หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาทบาท โดยและจำคุก หนึ่งถึงสามปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลา อันสมควร แต่ไม่เกินสิบห้าวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการช่าง	ฉบับละ ๓๐,๐๐๐	บาท
๒. ค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาต	ฉบับละ ๓๐,๐๐๐	บาท
๓. ค่าธรรมเนียมสมุดประจำตัวช่าง	เล่มละ ๕,๐๐๐	บาท
๔. ค่าธรรมเนียมการโอนใบอนุญาต	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐	บาท
๕. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำเข้าช่าง	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐	บาท
๖. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตส่งออกช่าง(กรณีวิจัย)	ฉบับละ ๕๐๐,๐๐๐	บาท
๗. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำผ่านช่าง	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐	บาท
๘. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำเข้าซากของช่าง		
(ก) งา	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐	บาท
(ข) ซากอื่น ๆ	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐	บาท
๙. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตส่งออกซากของช่าง		
(ก) งา	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐	บาท
(ข) ซากอื่น ๆ	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐	บาท
๑๐. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำผ่านซากของช่าง		
(ก) งา	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐	บาท
(ข) ซากอื่น ๆ	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐	บาท
๑๑. ค่าธรรมเนียมใบรับรองหรือใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐	บาท

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติปกป้องและคุ้มครองช้างไทย

พ.ศ.

๑. เหตุผลความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ด้านช้างเลี้ยงในประเทศไทยกำลังวิกฤติในขณะที่การนำช้างมาเลี้ยงหรือการเพาะพันธุ์ช้างในเชิงพาณิชย์โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ช้างอย่างยั่งยืนและการฝึกช้างที่ทรมาณ การแยกลูกช้างออกมาฝึกอย่างทรมาณรวมทั้งการใช้วิธีการที่ทารุณเพื่อให้ช้างแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมของการฝึกช้างเพื่อให้ช้างแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมตามธรรมชาติ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่อยู่ของช้างที่ไม่เหมาะสม ภาวะความหิวโหย การใช้แรงงานหนักและการขาดอิสระภาพตามพฤติกรรมธรรมชาติ นำมาซึ่งความทรมาณของช้างไทย นอกจากนี้ยังมีการส่งออกช้างออกนอกราชอาณาจักรเป็นเพียงสินค้าอันเป็นการละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์หรือไซเตส (CITES) ประเทศไทยในฐานะภาคีสัญญาดังกล่าว จึงควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองปกป้องช้างไทยไม่ได้รับความทรมาณและไม่ให้เกิดการทารุณกรรมช้างไทย การลักลอบค้าชิ้นส่วนของช้างประกอบกับพระราชบัญญัติสำหรับรักษาช้างป่าพ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติปกป้องและคุ้มครองช้างไทย มีสาระสำคัญ

หมวดว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมช้างเลี้ยงในทุกรูปแบบ การแยกลูกช้างเพื่อฝึกในการแสดง การบังคับผสมพันธุ์ที่ไม่ใช้วัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์เพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวการจัดสวัสดิภาพช้างการกระทำต่อไปนี้ให้ถือเป็นการทารุณกรรม การบังคับช้างให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อความบันเทิงหรือการแสดงที่ขัดกับหลักพฤติกรรมของช้างการปล่อยปะละเลยไม่ดูแลช้าง การปล่อยให้ช้างอดอาหารน้ำหรือปล่อยให้ช้างเจ็บป่วย

หมวดว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพที่ดีแก่ช้างตามหลักอิสระห้าประการ เจ้าของสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือครอบครองช้างต้องจัดให้มีอาหารและน้ำดื่มที่เพียงพอต่อช้างจัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับธรรมชาติ ผู้ประกอบการช้างและผู้ครอบครองช้างต้องจัดให้มีมาตรการการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การตรวจสุขภาพช้าง การต้องจัดให้ช้างมีอิสระจากความกลัวและไม่พึงพอใจและให้ช้างมีอิสระในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ สามารถปฏิสัมพันธ์ระหว่างช้างด้วยกันได้

หมวดว่าด้วยคณะกรรมการช้างไทยแห่งชาติและหมวดสมาชิกช้างไทยแห่งชาติเพื่อเป็นการติดตาม เสนอแนะเชิงนโยบายต่อประเด็นช้างไทยรวมทั้งการเสนอแนะนโยบายในการแก้ไขปัญหาช้างไทย หมวดว่าด้วยกองทุนช้างไทยที่เป็นงบประมาณสำหรับจัดสวัสดิภาพแก่ช้างและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับช้างหมวดการห้ามเพาะพันธุ์ช้างที่เป็นไปเพื่อการพาณิชย์ที่ไม่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ การบังคับผสมพันธุ์ช้าง หมวดการห้ามส่งออกช้างในเชิงพาณิชย์การครอบครอง จำหน่าย ซากของ

ช่างและผลิตภัณฑ์จากช่างในเชิงพาณิชย์เพื่อเป็นการป้องกันการค้าช่างและชิ้นส่วนของช่างหมวดว่าด้วยการการส่งออกช่างการ
ครอบครองซากของช่างและผลิตภัณฑ์จากช่างเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าช่างและซาก ผลิตภัณฑ์จากช่าง

หมวดการแจ้งและการขึ้นทะเบียนช่างเพื่อเป็นการป้องกันการล่าช้าช่างป่าเพื่อสวมทะเบียนช่าง การแจ้งลงทะเบียนช่างเกิด
ใหม่ ภายในสามสิบวันและการแจ้งตายภายในเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงเพื่อเป็นการป้องกันการลักลอบค้าซากช่าง รวมทั้งเป็นการจัดระบบ
ข้อมูลช่างเลี้ยงในประเทศไทย รวมทั้งการขออนุญาตการออกใบอนุญาตประกอบกิจการช่างและหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต รวมทั้ง
ใบอนุญาตความรูช่างเพื่อให้ความรูช่างมีความรู้ด้านสวัสดิภาพช่างที่ดีก่อนทำหน้าที่รวมทั้งการใช้และเพิกถอนใบอนุญาตที่มีการ
กระทำความผิดหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เช่นการจัดสวัสดิภาพที่ดีพอแก่ช่าง การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และหมวดว่า
ด้วยการกำหนดโทษ